

Naročnina znaša mesečno 25.— Din,
za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

JUTRO

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica 54. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešer-
nova ulica 4. — Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842; Praha číslo 78.180;
Wien št. 105.241.

Sporazum v Londonu

**Konferenca bo v par dneh končana — Dogovor
petih in dogovor treh velesil**

Pariz, 10. aprila. AA. Havas poroča: Francozi in Angleži so dosegli popola sporazum z Amerikanci. Japonci in Italijani, ter sklenili nocoj zaključiti pogajanja. Plenarna seja bo v ponedeljek ali torek. Na tej seji se bodo navedle točke, v katerih se strinja petoro velesil ter točke, v katerih se strinja trije velesi in one točke, glede katerih ni bilo moči doseči sporazuma. V teh poslednjih točkah se obvežejo Francija, Anglija in Italija voditi se nadaljnja pogajanja bodisi diplomatskim putem ali po Ligi narodov.

London, 10. aprila. AA. »Reuters« poroča, da je bil odločen izid današnjega dopoldanskega sestanka angleške, ameriške in japonske delegacije v tem, da je vsakemu narodu priznana pravica ohraniti si po eno glavno bojno ladjo tako, da bo veljala za posebno bojno skupino. Japonski je bilo priznano, da sme ohraniti tri lažje križarke kot šolske ladje.

Današnje živahno udeleževanje delega-

cij pomorske razorožitvene konference je dokaz, da je konferenca v najbolji kritičnem štadiju. Uradno se izjavlja, da je bil dosežen popoln sporazum o vseh vprašanih, ki so se pojavila med Veliko Britanijo in Zedinjenimi državami ter Japonko. Načelnik ameriške delegacije Stimson je dopoldne obiskal Brianda.

London, 10. aprila AA. Nocoj je bil objavljen nastopni uradni komunikat: »Nocoj so se sestale francoska, italijanska in ameriška delegacija in proučile sedanje stanje pogajanj v namenu, da poročajo o položaju konference načelnikom delegacij v petek jutraj.«

Načelniki delegacij bodo jutri jutraj nadaljevali sestavo pogodb, ki bo zaključena na konferenci. Pogodba bo najbrž obsegala gotove določbe, ki jih bodo podpisale tri države. Nerešena evropska vprašanja se bodo pustila za poznejša pogajanja. Končna plenarna seja bo najbrž v ponedeljek ali pa v torek.

Vstaja parijev v Indiji

**Prvi znaki socialne revolucije indskega proletarijata —
Bojkot inozemskega blaga**

Bombay, 10. aprila p. V Indiji je izbruhnila vstaja parijev, najnižje kaste Indijcev, ki zahtevajo enakopravnost z ostalimi kastami. Prišlo je z njimi že do krvavih spopadov, pri katerih je bilo zelo veliko število žrtev. Zanimivo je, da se ta pokret pojavlja istočasno z Gandhijevim, ki zahteva enakopravnost za vse Indijce.

Ahmedabad, 10. aprila s. V članku v listu »Mlada Indija« poziva Gandhi ženske, naj se postavijo v skupinah pri trgovinah, ki prodajajo spirituoze in blago iz inozemstva, da bi odvrgle kupce od nakupovanja. Gandhij pravi,

da bi mogel apel žensk trgovce in kupce dovolj pretežiti, ker ženske ne morejo nikoli priti na sum, da bodo rabile silo.

Bombay, 10. aprila s. Tukaj so zanehtali na več krajih ogenj, da zažgejo pokrivala, ki so bila dobavljena iz inozemstva. Med prebivalstvom se vidijo različna pokrivala iz indijskega blaga.

Bombay, 10. aprila s. Dvesto prostovoljcev, med njimi 6 mohamedancev in 3 ženske je vzele vodo iz morja ter nato odšlo v poslopje kongresa, kjer so pridobivali sol.

Negotova usoda nemške finančne reforme

**Napori vlade za osiguranje potrebne večine — Odločil-
ne vloge nemških nacionalcev**

Berlin, 10. aprila. sd. Kljub kompromisu, ki je bil dosežen včeraj pozno ponoči med vladnimi strankami in vlado o sprejemu vladnega finančnega načrta še vedno ni gotovo, da li bo uspelo vladi jutri zbrati potrebno večino za sprejem davčnega zakona. Vlada je sicer pristala na samo 50 odst. povišanje davka na pivo in na zahteve nemške gospodarske stranke po povišanju prometnega davka, vendar pa se ji ni posrečilo s tem pridobiti bavorske ljudske stranke, da bi glasovala za davčni načrt. Vladi poskuša pomagati predsednik Hindenburg, ki je sprejel voditelje bavorske ljudske stranke in jih pregovarjal naj glasujejo za vladni predlog. Njegovo posredovanje pa ni uspelo.

Odločitev leži sedaj v rokah nemških nacionalistov, ki bodo znova odločali o nso di vlade in nadaljnjem obstoju parlamenta. Iz krogov nacionalcev je čuti najrazličnejše govore o jutrišnjem nastopu. Vendar pa prevladujejo napovedi, da bodo nacionalci glasovali za davčni načrt, kljub raznim pomislekom, ki jih imajo proti njemu, ker hočejo omogočiti s tem ministru Schieleju iz-

vedbo agrarnega programa.

Državni kancelar dr. Brüning je izjavil novinarjem, da bo vlada razpustila parlament šele pred glasovanjem o sprejemu finančnega programa, čim bo trdno uverjena, da se ji ne bo posrečilo zbrati potrebne večine. V tem slučaju bo vzakonen finančni program in davčni načrt s pomočjo čl. 48.

Berlin, 10. aprila. d. Državna zveza nemške industrije je odklonila agrarni program državne ministrice za prehrano Schieleja, ki je bil odobren po vladi. V odklonilni resoluciji ugotavlja Zveza, da bi nastopilo po izvedbi agrarnega programa splošno povišanje cen in z njim zvezana zahteva po povišanju mezd. Poleg tega pa bi ta načrt pospešil tudi naraščanje brezposelnosti. Dosedanja politika nemške vlade za zaščito nemškega poljedelstva, je bila povsem odgovarjajoča potrebam. Carinska zaščitna politika more poljedelstvu samo delno pomagati. Potrebno je, da to poseže tudi po samopomoči s pomočjo uvedbe racionalnejšega obdelovanja zemlje.

Madžarsko-avstrijska trgovinska pogajanja

Potreba tesnejšega političnega sodelovanja med Avstrijo in Madžarsko — Mednarodne konference o agrarni krizi

Budimpešta, 10. aprila d. Pogajanja med avstrijskim sekcijem načelnikom dr. Schüllerjem in madžarskimi strokovnjaki o odpovedi avstrijsko-madžarske trgovinske pogodbe, se nadaljujejo. Pogajanja so zbudila veliko zanimanje političnih krogov, ki žele, da bi bil dosežen sporazum ter prečena carinska vojna. Opaziti je stremeljenje gotovega dela vladnih strank, ki žele, da bi prišlo do kompromisnega sporazuma.

V krščansko socialni gospodarski stranki se širijo govore, da bodo tem gospodarskim razgovorom sledili novi o političnem zbliznjanju med Avstrijo in Madžarsko. Vodilni močje te stranke kot poslanci Karl Wolff, Aleksander Ernst in Bela Turi smatrajo za nujno potrebno, da se odstranijo vsa nesporazumljenja, ki onemogočajo tesnejše politično sodelovanje med obema državama.

Sekcijski načelnik dr. Schüller je izjavil novinarjem, da se nahaja Madžarska v sličnem položaju kakor vse ostale evropske agrarne države, ki se morajo boriti z velikimi težavami pri eksportu svojih poljedelskih proizvodov. Povečanje tega eksporta je danes življenjsko vprašanje za vsako poljedelsko državo. Je pa sedaj le malo držav v Evropi, ki dovoljujejo prost uvoz agrarnih proizvodov inozemskih držav. V večini držav obstoje visoke agrarne zaščitne carine, ki pa se bodo po vseh znakih sodeč najbrž še povišale.

V bližnjem času se bo vršilo več mednarodnih konferenc med zastopniki agrarnih in onih držav, ki uvažajo poljedelske pro-

izvode. Prva konferenca te vrste se bo sestala najbrž še koncem tekočega meseca v Ženevi. Ta konferenca bo predvsem razpravljala vprašanje eksporta goveje živine. Na vprašanje novinarjev, da li bo Avstrija odpovedala trgovinsko pogodbo z Madžarsko, je izjavil dr. Schüller, da za enkrat o kakem takim koraku še ni mogoče govoriti in da bodo pogajanja trajala dalje časa ter se najbrž nadaljevala prihodnji mesec na Dunaju. Pri pogajanjih je nastopilo mnogo težav, vendar pa je upravičeno upanje, da bodo vse ovire odstranjene in omogočena revizija madžarsko-avstrijske trgovinske pogodbe.

Bethlenovo potovanje

Rim, 10. aprila s. Oficijsko poročilo večernih listov o potovanju grofa Bethlena veli, da je to potovanje madžarskega ministrskega predsednika v zvezi z rešitvijo gospodarskih problemov obeh držav, zlasti z ozirom na rezultate haške konference. Vsi drugi sklepi o tem potovanju so izmisljeni in neresnični.

Milan, 10. aprila. g. Grof Bethlen je s svojim spremstvom, med katerim je bil tudi madžarski generalni konzul v Trstu, danes popoldne dospel v Benetke. Ogledal si je znamenitosti mesta ter zvečer nadaljeval svojo pot v Rim.

Toča v Italiji

Rim, 10. aprila. s. Iz severne Italije javljajo, da je padala zelo močna toča, ki je v raznih krajih na setvi napravila veliko škodo. V nekaterih krajih so sadna drevesa popolnoma uničena.

PATRIJARHOVA ZADNJA POT

**Nj. Vel. kralj in kraljica v pogrebem sprevodu — Ogromna udelež-
ba pravoslavnih vernikov — Zastopniki katoliške in drugih cerkev
pri pogrebu — Skromnost cerkvenega poglavarja**

Beograd, 10. aprila, p. Z največjimi svečanostmi, kakor odgovarja to dostojanstvu najvišjega cerkvenega poglavarja, se je izvršil danes pogreb patrijarha Dimitrija. Redkokdaj je še Beograd videl zbrane tolike množice občinstva, tako impozantno število najvišjih cerkvenih in državnih dostojanstvenikov in predstavnikov oblasti in najrazličnejših organizacij, kakor se jih je zbralo danes, da izkažejo zadnjo čast vrhovnemu poglavarju pravoslavne cerkve v Jugoslaviji, pokojnemu patrijarhu Dimitriju. Mrak je še odeval zemljo, sonce še ni prodrl skozi meglo, ko so že začele prihajati iz bližnje in daljnj okolice Beograda nepregledne množice seljakov, pridružujoč s v mestu povorkam, ki so s vile proti saborni cerkvi od vseh strani, zlasti pa od kolodvora, kamor so prihajali pojačani vlaki z vseh prog. Z mnogo pred pričetkom svečanosti so zagnile nepregledne mase občinstva vse ulice okrog saborne cerkve. Policija je s težavo delala prostor za avtomobile in spreved sredi ulic.

Cerkvene svečanosti

in molitve so se pričele že ob 7. jutraj. Castiljiva saborna cerkev najbrž še nikdar ni imela pod svojo streho toliko cerkvenih dostojanstvenikov, kakor ob tej priliki. Prisotni so bili prav vsi pravoslavni škofi in drugi višji duhovniki iz Jugoslavije, odlični predstavniki pravoslavni cerkev iz drugih držav, med njimi tudi iz CSR, od koder je prišel škof Gorazd. Prisotni pa so bili tudi predstavniki vseh drugih veroizpovedi, katoliške, evangelske, muslimanske in židovske. Katoliški cerkev so zastopali beograjski nadškof dr. Rodić, diakovski škof dr. Aksamović in beograjski župnik dr. Wagner.

Dostojanstveniki

Točno ob 9. so prispele v saborno cerkev Nj. Vel. kralj in kraljica, princ Pavle in princesa Olga. Kraljica in princesa Olga sta bili v črni, kralj v generalški uniformi, knez Pavle pa v uniformi konjeniškega kapetana. Že prej so se zbrali v cerkvi vsi člani vlade z ministrskim predsednikom generalom Živkovićem na čelu, mnogi bivši ministri, celokupni diplomatski zbor, predstavniki vojske in mornarice, zastopniki raznih nacionalnih in kulturnih organizacij, zastopniki raznih zavodov in ustanov itd. Ljubljansko univerzo je zastopal rektor dr. Dolenc, zagrebško pa rektor dr. Belobrk.

Opelo

Takoj po prihodu Nj. Vel. kralja se je pričelo opelo. Cerkvene obrede je opravil črnogorski mitropolit in podpredsednik sv. sinoda Dožić ob asistenci 22 škofov in 97 višjih svečnikov, dočim je več sto drugih svečnikov prisostvovalo opelu v duhovniškem ornatu. Po končanih obredih se je v imenu pravoslavne cerkve poslovil od pokojnega cerkvenega poglavarja mitropolit doktor Dožić. V svojem govoru je naglašal velike zasluge pokojnega patrijarha Dimitrija za pravoslavno cerkev, ki ji je bil nad pol stoletja vzgleden svečenik in vodnik. Vse njegovo delo je bilo posvečeno samo narodu in cerkvi, med katerima ni delal nikake razlike.

V imenu vlade je nato govoril minister pravde dr. Sršić. Uvodoma je podal kratek življenjepis pokojnega patrijarha in njegovo neumorno delo za procvit cerkve, naroda in države. Odklovala ga je izredna širokogrudnost, ki se je pokazal zlasti takrat, kadar je šlo za ureditev odnosov pravoslavne cerkve do ostalih veroizpovedi v državi. Obžaluje njegovo smrt kot nenadomestljivo izgubo ne samo za pravoslavno cerkev, marveč tudi za državo, je zaključil svoj govor, ki se je globoko dojmil vseh navzočih z zagotovilo, da bo ves jugoslovanski narod ohranil patrijarha Dimitrija v častnem in hvaležnem spominu.

Sprevod

Po zaključeni molitvah duhovščine je kralj poljubil patrijarhov križec, ki je ležal pred krsto. Nato so dvignili ministri in episkopi krsto s katefalka ter jo ponesli do zapadnih vrat cerkve. Tu so prevzeli krsto arhijereji ter jo ponesli v sprevozni trikotnik okrog cerkve in nato skozi špalir žahnih gostov na mrtvaški voz. Ni pa bil to običajni, razkošno

opremljeni mrtvaški voz, marveč navadni spediterski tovorni voz, v ta namen primerno preurejen. Patrijarh Dimitrije je namreč pred smrtjo sam določil, kako naj ga pokopljejo ter izrecno zahteval, naj ga prepeljejo v navadnem vozu, češ, priprosto sem živl, priprosta naj bo moja zadnja pot... Turbno so zadoneli zvonovi vseh beograjskih cerkev, ko se je začel ogromni spreved pomikati izpred saborne cerkve. Spreved je krenil po Kralja Petra, knez Mihajla, kralja Milana in kneza Miloša ulici proti Topčideru.

Na čelu spreveda je korakal oddelek Sokofov. Sledili so neštetni venci, za katerimi so nosili patrijarhova odklovanja. Nato so šle za oddelkom vojaštva deputacije raznih organizacij, nižja duhovščina, 22 mitropolitov in 92 višjih svečnikov, nato mrtvaški voz, za katerim je šla najprej patrijarhova rodbina, nato vladarska dvojica s princem Pavlom in princeso Olgo, člani vlade, diplomatski zbor, višje uradništvo, generaliteta, razne organizacije in nepregledna množica vernikov. Spreved je zaključil oddelek vojske.

Vse ulice, po katerih je šel spreved, so bile na obeh straneh flankirane od gostega špalirja občinstva. Policiji je moralo pomagati pri vzdrževanju reda vojaštvo. Nj. Vel. kralj in člani kraljeve rodbine so spremljali spreved do kraljevega dvorca.

Poslovilni govori

Ko je prispele spreved do vosnesenske cerkve, se je ustavil. Po kratkih molitvah duhovščine je spregovoril v imenu svečeništva beograjski prota Petrović. V globoko občutenih besedah se je spominjal zaslug pokojnega patrijarha za svečeništvo in naglašal, da si je patrijarh na vse načine prizadeval, da bi osigurjal pravoslavnemu svečeništvu ne samo boljši materialni položaj, marveč tudi čim globljo izobrazbo, da bi moglo uspešno vršiti svojo vzvišeno nalogo.

Na vogalu Sarajevske in Kneza Miloša ulice se je spreved ponovno ustavil. Tu je govoril v imenu beograjske občine podžupan dr. Stojadinović. V svojem govoru je poudarjal, da se jugoslovanska prestolnica kot zastopnica vsega jugoslovanskega naroda globoko klanja manom velikega pokojnika, ki ga prištevajo po pravici med svoje najzaslužnejše sinove.

S tem je bil beograjski del pogrebni svečanosti zaključen. Oficijski predstavniki in zastopniki so se od tu odpeljali z avtomobili naprej na Rakovico, kamor je krenil tudi mrtvaški voz, dočim se je del občinstva razšel, drugi del pa se s posebnim vlakom odpeljal tudi na Rakovico, ž njim zlasti vse izvenbeograjske deputacije.

Na grobu

Ob 11.45 je prispele mrtvaški voz do samostana Rakovice, kjer je bila že zbrana ogromna množica občinstva. Pred cerkvijo so pričakovali krsto menihi in gojenci samostanskega semenišča, ki so prenesli krsto z voza h grobu. Patrijarhi se običajno pokopavajo v samostanskih cerkvah. Po izrecni želji pokojnega patrijarha Dimitrija pa so mu pripravili grob pred cerkvijo pod jablano, na mestu, ki si ga je sam izbral že pred dobrim letom.

Po cerkvenem obredu je na grobu prvi govoril beograjski prota Nikola Božić, za njim pa vladika češkoslovaške pravoslavne cerkve škof Gorazd, ki je poudarjal tesne stike, ki so vezali pokojnega patrijarha Dimitrija s češkoslovaško pravoslavno cerkvijo, kateri je bil vselej najboljši svetovalec in pomočnik. Ginljivo je bilo slovo bivšega odpravnika poslov nekdanjega ruskega poslanstva v Beogradu dr. Strandmana, ki se je solznih očih spomnil pokojnega patrijarha kot zaščitnika ruskih beguncev, kot moža, ki je imel za bratsko bol vedno odprto srce in odprte roke. Govoril je nato še v imenu rezervnih oficirjev polkovnik Milan Radosavljević, v imenu ženskih organizacij gospa Trifkovića in končno v imenu pravoslavni menihov arhijerej Viktorij. Ko so spustili krsto v grob, so zadonele častne salve pešadije in artiljerije v zadnji pozdrav, s čemer so bile pogrebne svečanosti ob 12.30 zaključene. Občinstvo pa je še vse popoldne posečalo grob in se s pobožno molitvijo poslavljalo od velikega vladike.

V soboto bo volitev novega patrijarha

Beograd, 10. aprila AA. Na predlog ministra pravde je sklical Nj. Vel. kralj z ukazom vilični zbor za volitev treh kandidatov za patrijarha srbske pravoslavne cerkve za soboto, dne 12. aprila t. l. ob 10. dopoldne v saborni cerkvi v Beogradu.

Žalne svečanosti v Ljubljani

Ljubljana, 10. aprila Na žalostno vest o smrti glavarja srbske pravoslavne cerkve patrijarha Dimitrija so tudi v Ljubljani ne le z vseh javnih, temveč tudi z mnogih privatnih hiš tisoče zaplapolale žalne zastave. A danes dopoldne, ko je čestiti patrijarh v prestolnici nastopil pot k večnemu počitku, je bil v Ljubljani počaščen patrijarhov spomin s svečanim parastosom in z žalno sejo pravoslavne cerkvene občine.

Kapelica v vojašnici vojvode Mišića je ob 9. napolnilo številno občinstvo, med njim odlični predstavniki, tako divizionar Tripković in general Popović, ban inž. Sernec, župan dr. Puc, predsednik viš. dež. sodišča dr. Rogina, prvi podpredsednik SKJ Gangel, zastopniki konzularnega zbora, gospodarstvih, kulturnih in stanovskih korporacij. Svečane cerkvene obrede je vršil protierej Dimitrije Janković. Žalne pesmi pa je čustveno pel ruski zbor pod vodstvom gospe Kulakove.

Svečana žalna seja pravoslavne cerkvene občine se je nato vršila ob 10.30 v dvorani na mestnem magistratu. Ki je bila opremljena z draperijami črne flore. Tu je bila navzočnost odličnih osebnosti iz Stevilneiša. Žalno sejo je otvoril g. protierej Dimitrije Janković. Z lepimi, izbranimi besedami je izrazil žalovanje za pokojnim patrijarhom. Čast spominu visokega svečenika je nato izkazal pevski zbor Glasbene Matice z žalostinko iz Hrističevega opela. Po žalostinki je zopet prišel besedo g. Janković in orisal življenjsko pot patrijarha Dimitrija, predočujoč visoke vzore in vrline njegovega plemenitega značaja, posebno je še poudaril njegovo veliko ljubezen do Slovencev. Globoko občuten govor je g. prota zaključil z vzklikom: »Mir pokojnikovi duši, večnaja pamiat!«

Po končani seji so se prisotni vpisali v posebno žalno knjigo. Ljubljana je izkazala žalovanje s tem, da so v času svečane žalne seje bile vse trgovine v mestu zaprte.

Žalne svečanosti v Zagrebu

Zagreb, 10. aprila. n. Danes ob 11. dopoldne se je vršil v tukašnji srbski pravoslavni cerkvi parastos za pokojnim patrijarhom Dimitrijem. Cerkev je bila nabita polna meščanstva in zastopnikov civilnih ter vojaških oblasti. Navzoči so bili med drugimi tudi ban, podban, mestni župan, komandant armije, zastopstvo višjih sodišč, univerze, Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti itd.

Žalna svečanost v Sofiji

Sofija, 10. aprila. AA. Danes ob 10.30 dopoldne je bil v največji sofijski katedrali Aleksandra Nevskega parastos za pokojnim patrijarhom Dimitrijem. Službo božjo je služil mitropolit Stefan, glavar bolgarske cerkve ob asistenci mnogobrojne duhovščine. Prisotno je bilo vse osebo našega poslanstva s poslanikom Nešićem na čelu ter vsa naša kolonija, dalje zastopniki sofijske občine, načelnik verskega oddelka bolgarskega ministrstva prosvete in mnogo drugih oseb. Po parastosu je imel mitropolit Stefan govor, v katerem je omenjal zasluge pokojnega patrijarha Dimitrija kot šefa bratske srbske pravoslavne cerkve, posebej pa je še poudaril gmoimopomoč, ki jo je na inicijativu pokojnikovega izkazala srbska pravoslavna cerkev Bolgariji po požrtvu v Plovdivu in okoli. Tedaj je blagopokojni patrijarh poslal vladiko Dositeja v Bolgarijo, da izreče sožalje srbske pravoslavne cerkve, in da izroči zboru denarno podporo. Na koncu svojega govora je mitropolit Stefan izrekel son. žalje bolgarske narodne cerkve srbski pravoslavni cerkvi in vsemu jugoslovanskemu narodu. Ko je končal obrede je pristopil mitropolit Stefan k jugoslovanskemu poslaniku Nešiću in mu osebno izrekel sožalje.

Parastos v Rimu

Rim, 10. aprila AA. Danes opoldne je opravil v tukašnji ruski cerkvi arhimandrit Simeon parastos za dušo patrijarha Dimitrija. Arhimandrit je imel lep govor o življenju in delu pokojnega patrijarha. Parastosu so prisostvovali naš poslanik v Rimu g. Rakitič in osebje našega poslanstva ter člani tukašnje ruske in jugoslovanske kolonije.

Zdravnik angleškega kralja na Jadranu

Sušak, 10. aprila. n. Davi je prispele z Reke na Sušak osebni zdravnik angleškega kralja lord Davson. Visoki gost prihaja na odhiti na našo riviero. Popoldne se je vkrcal ter se odpeljal proti Splitu in Dubrovniku, kjer ostane dalje časa. Jadranska Plovitba ematra lorda Davsona za svojega gosta na luksuznem prniku »Karagjorgje«.

Iz življenja in sveta

Moderna posvetitev nove hiše

Temeljna kama ni več, da bi kum trkal po njem z zlatim ključcem, pač pa zabije zlat žebelj v železno konstrukcijo s hidravličnim pritiskom. Tako se je otvorila stavba novega nebotičnika v New Yorku.

Tretji spol – čuden pojav sodobnega življenja

V vseh deželah civiliziranega sveta vedo moški in ženske izkušnje, da je dan za dnevom težje stopiti v zakon. Neštivilne so zapreke, posebno ekonomske, in mnoge osebe, brez upa, da bi kdaj premagale te zapreke, se rade ali nerade omejujejo na samski stan. Vsekakor je treba upoštevati, da ima veliko število oseb obojega spola, ki žive v samskem stanu, to je, ki žive umetno življenje, izdaten vpliv na splošno družbo in da mora biti vpliv neomogočen ženski večji nego vpliv ne- oženjenih moških.

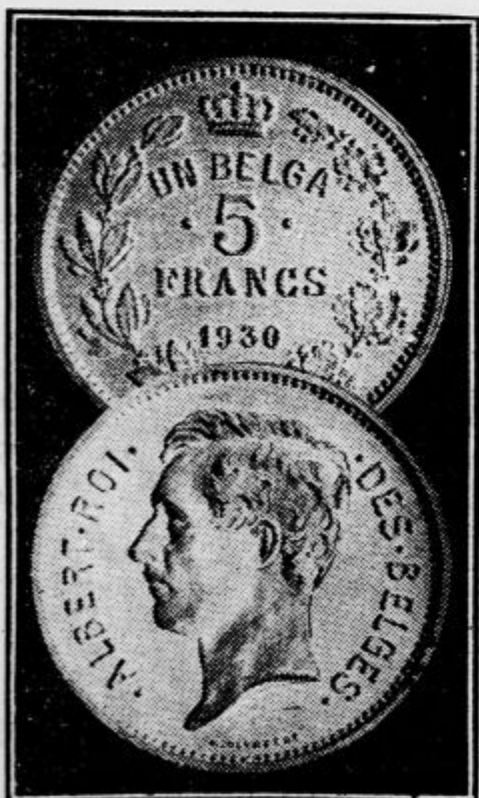
Res, da pri moškem samski stan, daši se v njem razvijajo nekatere posebne psihološke lastnosti, ne izpreminja posebno celotne osebe, ker ni predpolaga čistosti... Drugače je pri ženskah: pri njih ob današnjih socialnih življenjskih pogojih samski stan vedno predpolaga čistost in čistost obsega absolutno udušenje materinstva, to je tistega opravlja, za katero je ženska rojena po svojem telesnem in duševnem razpoloženju. Tako stanje mora popolnoma spremeniti fiziološke razmere ženske in veliko število takih žensk mora znatno vplivati na družbo. Angleška je tista dežela v Evropi, kjer je mogoče najbolje proučevati ta čudni pojav našega sodobnega življenja...

Da imajo te ženske na Angleškem velik uspeh, izhaja iz tega, ker v fiziološkem pogledu niso prave ženske, marveč tretji, nevtralni spol, kajti po glavni ženska funkcija je pri njih za- trta in zato jih moremo smatrati le za temeljito preustrojeni ženski tip... Ženske, ki niso niti žene niti matere, to je tiste, ki tvorijo tretji spol, dobivajo v svoji nerodovitnosti premoč nad resničnimi ženskami kakor tudi nad moškimi.

Tako piše znameniti italijanski sociolog Guglielmo Ferrero, čigar interesanta izjava priobčuje zadnja številka ilustrovanega tedenskega revije »Življenje in svet«.

Carigrajski samotar

Nad 45 let biva v podzemeljski celi katoliške cerkve sv. Antona v Perimenu, Francoz o. Jean, ki se je prostovoljno posvetil od sveta. Ni videl nečesa od svetovne vojne in sploh ne več, kako izgleda letalo ali avtomobil. Pri odhodu iz Carigrada je zahtevalo francosko vojno poveljstvo od turške vlade, da ne bo motilo samotarja. Njegovi čestitki mu puščajo vsak dan pred vrati jedi, obleke, knjige in dnevnike. Naslednji dan vidijo, da se je puščavnik poslužil darov in je torej še živ. Sicer pa ni nobenega človeka, ki bi ga bil v vseh 45. letih dobil pred oči.

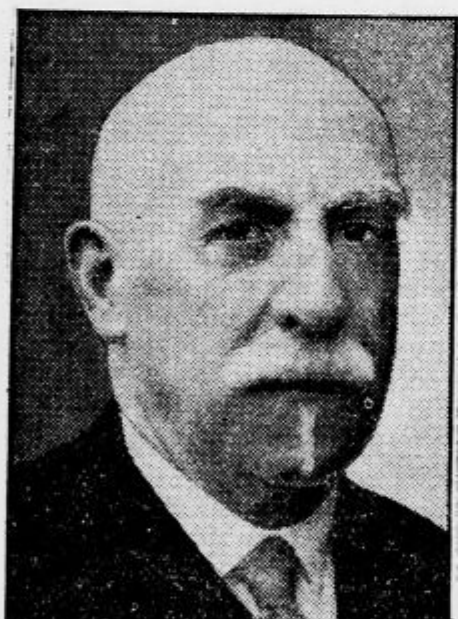

Novi belgijski kovani denar

Novec je iz niklja in velja pet frankov, po novi belgijski ceni en belga.

Skrivnost düsseldorfskega vampirja

Düsseldorfska policija je objavila v svojem uradnem glasilu uspehe svojih dosedanjih preiskav o dejanjih düsseldorfskega vampirja. Članek trdi, da ta grozoviti morilec ni samo ena sama oseba, temveč da jih je najmanj štiri. Predvsem je gotovo, da je med njimi neki delavec Stausberg, ki je umoril dve ženski, dve težko in eno lažje ranil. Stausberg je znozel človek in ga imajo ta čas zaprtega v neki norišnici. Štiri nadaljnje umore in sicer tiste, ki so vzbudili največ groze, umore nad služkinjami Marijo Hahnovo, Ido Reuterjevo, Elizabeto Dörriero in petletno Gertrudo Albermannovo, kakor tudi dva neuspela morilna poizkusa je izvršil drug storilec, ki je Stausberg morda posnemal. Dva nadaljnja umora sta po vsej priliki izvršila dva različna moška. Düsseldorfska policija išče sedaj te tri moške, ki jih še ne pozna, a so bržkone že imeli kakšen popravek z oblastmi zaradi svojih abnormnih lastnosti.

Prof. dr. O. Flamm

Berlinski profesor, čigar izum omogoča podmornicam, da se poglobijo v globino 250 m. Njegova podmornica lažje premaguje vodni pritisk ter se da oborožiti tudi z več topovi, nego dosedanje. Vsekakor čuden prispevek k stremljenju po razorožitvi.

Zavarovanje proti zakonski nezvestobi

Znano je, kako obširno polje za udeleževanje imajo ameriške zavarovalnice, vendar je milijonar Pumbower iznašel še eno panogo zavarovanja. Njegov sin se je bil strastno zaljubil v filmsko igralko Ruto Nersovovo, ki se je nedavno ločila že od tretjega moža in vsako pot je bila krivda zakonolomstva na njeni strani. Oče je odgovarjal od zakona, milijonarsko dete pa je gonilo svojo, češ da se njegovi nevesti godi krivica, da je vse golo obrekovanje in da mu je prisegla večno zvestobo pri sijaju svojih krasnih oči. Oče Pumbower je naposled privolil v poroko, ki se je izvršila z vsem pompom, kakršne je običajen med ameriški milijonarji. Takoj po opravljeni poročni ceremoniji je oče presenetil mlada zakonca ter jima kot svoj poročni dar izročil polico, s katero je njegov sin zavarovan za vsoto 1.000.000 dolarjev, ako bi šlo pri nevesti rado še v četrto, kar je šlo v tretje. Dalekovidna ljubezen očeta je čisto po ameriško nagradila sina za lepo vsotico, ako se bo sinko razočaral nad zvesto ljubeznijo svoje vihrave soproge.

Kap mu je pokvarila rekord

Na Dunaju se je hotel producirati v vztrajnem igranju na klavir neki Josef Goll. Igral je že celih 80 ur, ko ga je zadela kap in so morali poklicati zdravnika, da ga je spravil za silo na noge. Z »igranjem« je moral seveda prenehati.

Kje popijejo največ čaja

Ne v Rusiji, kakor bi si utegnili mnogi misliti, temveč na Angleškem. V Rusiji je poraba čaja po vojni silno nazadovala, tako da stoji največja slovanska država v tem pogledu celo za Avstralijo in Kanado. Na Angleškem porabijo letno 196.000 t čaja, več nego polovico od celotne svetovne porabe, ki znaša 360.000 t, ali za 40 odst. več nego pred vojno. Sledijo Zedinjene države s 40.000 t. Čajni producenti so upali pred uvedbo prohibicije, da bodo Američani popili več čaja, pa se je ta nada izjalovila, kajti pred prohibicijo je porabila Amerika celo več nego 40.000 t čaja na leto. Avstralija porabi 21.000 t, Kanada 17.000, sledi Rusija s 14.000 t, na šestem mestu Holandska s 10.000 t, na sedmem Nemčija itd. Na posameznega prebivalca odpade letno: na Angleškem 4,2 kg čaja, v Avstraliji 3,9 kg, v Kanadi 1,9 kg, na Holandskem 1,5 kg, v Zedinjenih državah 0,4 kg, v Rusiji 0,2 kg, v Švici in na Danskem 0,17 kg, v Nemčiji 0,08 kg. Najmanj ljubijo čaj Francozi; Francoz ga porabi letno namreč povprečno 0,03 kg.

Važno odkritje za gluhe ljudi

Te dni je znani dunajski učenjak dr. Štefan Jellinek skupno z inž. Scheilerjem izvršil nekaj nenavadno zanimivih poskusov glede nove vrste slušanja, ki utegne oglašiti ljudem zopet vrniti sluh.

Navadno se vrši prenos zvokov mehanično in sicer na ta način, da prihajajo zvočni valovi od zvočila neposredno na človeško uho, kjer udarjajo na bobnič. Pri novem načinu pa je pojav strogo elektr. značaja in precej sličen telefonu, pri katerem se zvoki tudi prenašajo s pomočjo elektrike, samo z razliko, da pri telefonu prav na koncu prenaša glasove zopet zrak, ki ga spravi v valovanje membrana slušalke. Tudi po Jellinek - Scheilerjevi metodi dojava glasove mikrofona, toda električni telefonski toki v tem primeru ne tečejo v slušalke, marveč učinkujejo neposredno na organ sluha.

Novo odkritje obeta glušcem dobre izgleda. Morda se bo posrečilo prav kmalu vsem tem nesrečnikom vrniti sluh, če jim slušni živec še ni odmrli. Upajo celo, da bo mogoče električno slušanje tako izpopolniti, da bodo gluhi lahko poslušali glasbo z istim užitek kakor normalni ljudje.

O tem zanimivem in važnem odkritju pravi članek »Gluhi bodo zopet slišali«, ki ga priobčuje pravkar izšla številka edine slovenske tedenske revije »Življenje in svet«. Posamezne številke stanejo samo 2 Din in se dobe po vseh trafikah.

Pred rajskimi durmi

Mr. Frederic Edwards v S. Franciscu je stopil k zdravniku, da bi si dal izdreti gnil zob. A čim mu je vbrizgnil zdravnik mamilo, se je mr. Edwards ozvestil. V prihodnjem trenutku je zdravnik z grozo ugotovil, da je njegov gost blizu smrti. Poklical je takoj nekaj drugih zdravnikov in tem se je po dolgem naporu posrečilo oživitvi pacienta. Mr. Edwards se je zavedel in je navzočim povedal, kaj vse je videl med svojo nezvestavo »na onem svetu«. »Nenadno sem občutil grozovit sunek in noge so mi obvisle v zraku. Začutil sem, da nekam letim. Potem me je obkolila množica čudnih bitij v nebeskosinjih oblekah. Podpirala so me in me učila letati, kakor učijo plavati otroke. Vsa ta bitja so žarela v čudni luči in so ostavljala zlat sled v zraku. Po daljšem času sem zagledal v sinjasti luči lesketajoča se rajska vrata. A zopet sem občutil hud sunek, padel sem navzdol in oživel.« Seveda je postal sedaj čudežno oživljeni mr. Edwards v S. Franciscu znana osebnost. Vsi listi so prinesli njegovo sliko in povest. Saj ni na svetu veliko ljudi, ki bi se bili izpred rajskih vrat povrnili na našo grešno zemljo!

Kaj bi Vam? dali za pirhe?

Odločili smo se, da bomo v veselje našim številnim odjemalcem nudili izredno nizke cene pri nabavi oblek in površnikov za velikonočne praznike. Izbira vzorcev je prav lepa in nenadkrjljiva. Pridite!

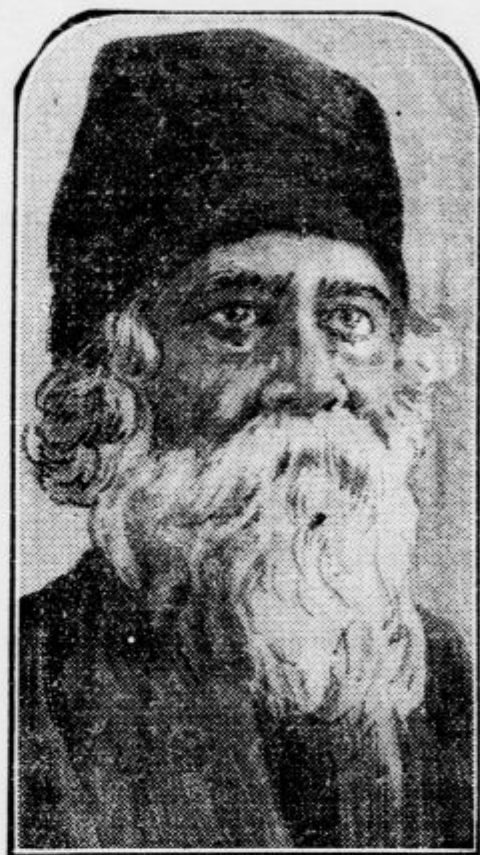
Drago Schwab, Ljubljana

Amerika potuje v Evropo

Iz Združenih držav poročajo, da bo letošnje število v Evropo potujočih ameriških turistov prekosilo vse dosedanje in to navzlic velikemu borznemu polomu in opetovanim pozivom predsednika Hooverja Američanom, naj bi svoje počitnice preživeli doma. Ze do sedaj se je prijavilo okrog 1.150.000 Američanov, ki bodo posetili staro celino. Vse lansko leto jih je bilo v Evropi 1.120.000!

Fritjof Nansen oboel

Iz Osla, norveške prestolnice poročajo, da je znameniti polarni raziskovalec Fritjof Nansen težko oboel, tako da se boje za njegovo življenje.

Rabindranath Tagore

slavni indijski pesnik in mislec, je prišel na obisk v Francijo

Radio

IZVLEČEK IZ PROGRAMOV

Petek, 11. aprila

LJUBLJANA 12.30: Reproducira glasba. — 13: Napoved časa, borza, reproducira glasba. 13.30: Poročila iz dnevnika. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 18.30: Socialna fizika. — 19: Gospodinska ura. — 19.30: Italijanska. — 20: Koncert. — 22: Napoved časa in poročila.

Sobota, 12. aprila

LJUBLJANA 12.30: Reproducira glasba. — 13: Napoved časa, borza, reproducira glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnika. — 17: Koncert radio-orkestra. — 18: Propagandno predavanje o Dalmaciji. — 18.30: Nemščina. — 19: Delavska ura. — 19.30: Soliska telovadba. — 20: Prenos iz Beograda. Vmes poročila.

BEOGRAD 10.30: Reproducira glasba. — 12.40: Koncert radio-orkestra. — 18: Koncert otroškega pevskega zbora. — 20: Koncert jugoslovenske glasbe. — 22.30: Poročila. — 22.45: Lahka godba. — ZAGREB 12.30: Reproducira glasba. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 20: Prenos iz Beograda. — 22.10: Godba za ples. — PRAGA 16.30: Reproducira glasba. — 19.05: Večerni koncert. — 19.35: Podkarpatska Rusija. — 22.20: Prenos iz Brna. — Lahka godba. — VARŠAVA 20.30: Večer lahke glasbe. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 15.30: Koncert orkestra. — 17.40: Koncert komorne glasbe. — 19.30: Prenos iz gledališča: opera »Werther«. — Lahka godba orkestra. — BERLIN 16.30: Popoldanski koncert. — 19.30: Lahka godba orkestra. — 21: Zabaven program. — Godba za ples. — FRANKFURT 16: Koncert iz Stuttgarta. — 19.30: Prenos iz Stuttgarta. — 21: Program iz Langenberga. — 22.35: Godba za ples. — LANGENBERG 17.30: Koncert komorne glasbe. — 20: Zabaven večer. — Nočni koncert in godba za ples. — STUTTGART 16: Prenos orkestralnega koncerta. — 19.30: Dunajske pesmi. — 20: Koncert glasbenikov družine Benda. — 21: Prenos iz Langenberga. — Godba za ples. — BUDIMPEŠTA 9.15: Koncert orkestra. — 17.30: Operetna glasba. — 19.30: Dramski večer. — ČIGANSKA GODBA. — LONDON 20: Mešan program. — 22.05: Instrumentalni koncert. — RIM 17.30: Vokalni in instrumentalni koncert. — 21.02: Prenos opere iz Neaplja.

Kulturni pregled

Generalka za Matični koncert

Jos. Š. Slavenski: Balkanofonija. — Lad. Vypalek: Kantata o starih poslednjih rečeh.

Točno ob osmih v veliki unionski dvorani. Orkester je na odru, dirigent pri pultu. Prvi akordi Balkanofonije zavzame. Divji balkanski ritmi, močeni fortissimo polnega orkestra. Ze prvi takt te genijalne skladbe zastavi človeku dih. Pred dvema letoma sem jo slišal na festivalu v Beogradu. V isti občutki. Ni čuda da je kmalu nato izšla v tisku v ediciji Schott v Mainz. V svoj stalni repertoar jo je vvrstil slavni berlinski dirigent Erik Kleiber. Sledila so izvajanja v vseh evropskih kulturnih centrih in v Ameriki, z neobičajnim uspehom zlasti v Buenos Airesu, Slavenski mi je poslal cel kup časopisnih kritik in sem nekaj najzanimivejših objavil v »Novi Muzik«. Kritike omenjajo elementarno tvorno silo, originalnost. Da, celo barbarstvo! V inozemskih glasbenih revijah je objavljeno čez 50 novih izvajanj.

Stolcer - Slavenski je Medžimurec. V Čakovcu se je pri svojem očetu izučil pekarstva — seveda tudi kuha izbornu. V Beogradu sem bil dva dni njegov gost. Ako ima Slavenski gosta, prevzame kuhinjske posle sam in težko mu je potem spraviti gosta »napolje«. Konservatorij je absolvirval v Budimpešti, mojstrsko šolo za kompozicije pa v Pragi pri Vítězslavu Nováku. Seveda povsod z zrelimi deli. Balkanofonija je stara okrog tri leta in je eno najzrelejših del Slavenskega. Obsega sedem stavkov: slike z Balkana. Drzni kontrasti, stajna instrumentalizacija in genijalna iznajdljivost so glavne vrline Balkanofonije. Te glasbe ni treba študirati ali razumeti — ona zagradi in potegne človeka za sabo, da bi ji sledil slepo, podzavestno. Zato tudi ne maram prelistavati partiture. Saj živo izvajanje je vendar nekaj docela drugega. Slavenski nam je odprl pot v veliki svet. To pove dovoli.

Orkester sestoji iz opernih članov, konzervatoristov in godbenikov Dravske divizije. Dirigent Polić je skladbo pravilno domel, jo doživlja ter jo je sijajno našteval. Skladba sama je pa epohalno delo ne le pri goslovenske, temveč svetovne koncertne literaturi.

Tudi Ladislav Vypalek je iz Novakove šole. Svet zase. Religiozen mistik. Filozof. Asket. Tagore glasbe. Kakor da bi zajemal iz Wagnerjevega Parsivala in iz moravske narodne duše. Kantata o poslednjih rečeh človeka je zložena na besedilo dveh moravskih narodnih pesmi, rekli bi epov, polnih čistega, naivnega in vendar globokega razmišljanja o smrti. Prva prinaša razmotrivanja o zunanjih dogodkih: o obolenju, o agoniji, o ločitvi duše od telesa... Druga pa neizmerno globoko: Glejte! kaj je človek? Kakor cvet poljane, ki je že vnaprej dolocen, da oveni in pade pod koso. Pevske partije so pretežno v zboru, vmes pa sopranski in baritonski samospevi. Drugo pesem ima le zbor in se iz pianissima stopnjuje v mogočno prošnjo k Gospodu. Matični zbor je z neverjetno požrtvovalnostjo in vztrajnostjo našteval naporne vloge v zadnji deli ter se povzpel s tem v mistične za druge naše zborne nedosegljive višine. V takem izvajanju mora prijti vsaka skladba, pa naj bo to »Mišak ali pa kantata najmodernejšega kova.

Matica nam vsako leto nudi koncert velikega formata in to vzle temu, da absolvirati razen tega še kako turneje in da je dala letos celo vrsto vzornih podeželskih koncertov. Zato se mi zdi neumestno, ako se v letnih bilancah to delo prezira, oziroma ignorira. Prizadeži, zabeležite si: 11. aprila 1930 izvajani dve reprezentativni moderni skladbi v vzorni interpretaciji ljubljanske Glasbene Matice. Ker smo pozabljivi!

Slavko Ostere.

Nova drama Miroslava Krleža. V soboto bo v zagrebškem gledališču premiera nove drame Miroslava Krleža »Ledac«. Drama obravnava ljubezenski motiv. Vprizoriitev režira Ivo Račić med igralkami nastopi tudi soproga g. Krleža.

Naše planine v angleški noveli. Velozgodna angleška literarna revija »The London Mercury« je objavila v januarju številki t. l. izvirno novelo »Kiklop« izpod peresa naše dobre prijateljice gospe Fanny S. Copelandove, ki po angleških časopisih in revijah neumorno piše o naših krajih. Snov novele je vzeta iz življenja slovenskih planincev; posebno krasni so opisi ture na Prisojnik, tragične smrti mladega planinca (zgodba temelji na resničnih dogodkih) ter življenja in prirode v krasni okolici Kranjske gore. Kakor vsi spisi gospe Copelandove, se tudi ta novela odlikuje po svojem bogatem, eksprezionistično nadahnjemenu načinu podajanja. Zeleti bi bilo, da nam jo kdo posloveni: širja javnost bi gotovo rada spoznala interesantno avtorico tudi s te strani.

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA

Začetek ob 20.

Petek, 11. aprila: Zaprtlo.
Sobota, 12. aprila: Konec poti, premijera.
Red D.
Nedelja 13. aprila: Naš gospod župnik. — Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv.
Ponedeljek, 14. aprila: Zaprtlo.
Torek, 15. aprila: I. N. R. I. Izven.
Sreda, 16. aprila: I. N. R. I. Izven.

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob 20.

Petek, 11. aprila: Zaprtlo.
Sobota, 12. aprila: Pri treh mladenkah. Go-
stuje gde. Lubejeva. Ljudska predstava
po znižanih cenah. Izven.
Nedelja, 13. aprila: Hoffmanove pripovedke.
Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv.
Ponedeljek, 14. aprila: Akademija za fran-
coske poplavlence. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.

Petek, 11. aprila: Zaprtlo.
Sobota, 12. aprila: Ansambelski plesni večer Erne
Kovačeve. Dramske cene
Nedelja, 13. aprila: Grob neznanega vojaka.
Gostovanje ljubljanske »Svobode«. — Ob
20. Herman Celjski. Kuponi.
Ponedeljek, 14. aprila: Francozi večer.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.

Petek, 11. aprila: Herman Celjski. Gostovanje Ma-
riborčanov.

Ali je gospod Tavčar še vedno prehlajen? —

Ja, zanemarjal se je, in tako se je kašelj še poslabšal. Pa sedaj jemlje Kresival in tako bo v par dneh zopet na raspolago.

KRESIVAL vedno si priprav
če kašljaš al pa si hripav

